

# **Badische Landesbibliothek Karlsruhe**

**Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe**

## **Reden und Arbeiten der Societas Latina - Cod. Karlsruhe 3420, 1-4**

Orationes in Marchio-Badensis Societate Latina ab ordinariis h. soc.  
solidalibus habitare - Cod. Karlsruhe 3420,2

**Hebel, Johann Peter**

**[Karlsruhe], 1772-1776**

[Roth, Benjamin Heinrich]: Antiquam Daniae historiam in oratione  
expedivit

[urn:nbn:de:bsz:31-99834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-99834)

Ar.

Antiquam Danica historiam  
'in oratione expedit

Benjam. Henr. Rathius jur. cand. stud.

Die 24. Jul: 1783.

26 Jul

3868. I 02



Director Excellentissime!  
Sodales Condecoratissime!

673

Inter antiquissima totius Europa regna  
connumeratur Sancia; cujus regni initia longe  
ante Christum natum reperiuntur. Ceterum  
quo primum tempore conditum sit, quam  
diu unusquisque ex prisca regibus imperaverit,  
quae res gesserit, in tanta temporum  
obscuritate et litterarum penuria haec  
constat. Itaque inanibus recensendis nominibus  
superfedebo: ea tantum, quae ceteris litterarum  
monumentis sunt praedita, brevitè attin-  
gam. — Inter res gestas septem-  
trionalium populorum veteribus tem-  
poribus expeditis Cimbrorum, Guttonorum,  
in Italiam memoratu dignissima est.  
Cimbri, Guttoniq, magna, formi,

„dabiles, ac bellicosa gentes, in Cher-  
 „soneso Cimbrica, quae nunc Iulia appellatur,  
 „sædem suam habebant. Hi circa annum  
 „secentosimum et quadragesimum ab urbe con-  
 „dita cum uxoribus ac liberis emigrarunt,  
 „navasq; sedes toto orbe quaesierunt. —  
 „Cupiditate bellandi, et spoliandi eos in-  
 „vitant, an fames sint urfi, cum eorum  
 „terras Oceanus inundasset — incestum.  
 „Quum Rhenum transfundissent, miserunt  
 „legatos in castra Illani, deinde ad  
 „Senatum, petentes, ut populus Romanus,  
 „aliquid sibi terra daret, quasi stipen-  
 „dium; cætarum ad vellet, manibus  
 „etq; armis suis aderetur. Sed precibus  
 „eorum non satisfaciebant Romani.  
 „Prepulsi igitur, quod nequiverant

precibus, armis petere constituerunt.  
 Roma quidem plures contra eos praefecti sunt  
 exercitus; sed nec primum eorum impetum  
 Manius, nec secundum Manilius, nec  
 tertium Sulpicius potuerunt. Omnes  
 fugati, cauti castris. Actam fuisset,  
 nisi Manius Romanis contigisset. Omnes  
 spes ac spes civitatis ea tempestate in  
 eo sunt sitae. Manius non ausus est  
 eos statim aggredi; sed exercitum tenuit  
 in castris, donec inorta illa rabies et  
 impetus confederaret. Alii tripartito  
 agmine, defendente castra Manis, per  
 Alpes, id est, Claustra Italiae transierunt;  
 Romanos se capturos confidunt. Manius  
 mira velocitate, occupatis compediis,  
 prevenit hostem, prioresque Scudones

Sub ipsis Alpium radiibus aspectus,  
 circa Aquas Sæptias cum illis confligit,  
 et duobus proclis bis centena milia  
 hastium cecidit, octoginta milia cepit,  
 et ducem eorum Teutobachum. —

Sublatos igitur funditus Gerdonios, in  
 Cimbris convertitur. Cimbris repulso  
 ab Alpibus, fugatosq; C. Catulo procom-  
 mune, qui fauces Alpium alefoderat,  
 et ad flumen Athesium castellum abesse  
 infederat, viridate sua explicata, in Italiam  
 descendunt. Si flatim infesto agmine  
 ad urbem contendissent, grande discrimen  
 esset: sed in Venetia, que fere  
 tractu Italia molissimum est, ipsa  
 soli, caliq; clementia robur elargitur.  
 Dulcedine vini mitigatos Marius

junctis cum Catulo viribus, in tempore  
 aggressus, et in castris, quibus nomen erat  
 Randis, fortunatissimo cum illis decertant  
 positis. Caesa aut capta amplius centum  
 milia hominum. Hac victoria Romanis  
 pene scitabile bellum finiebatur. —  
 Post deletatos Cimbros, Scythosque  
 per trecentos et sexaginta fere annos nullum  
 cum Romano imperio bellum suscipere septem  
 triones populi. Sed circa annum dicente,  
 « finem ad quinquagesimum post natum Christum.  
 Dacia imperante, Gothi, quorum patria  
 Gothia erat, quae antiquis temporibus na.  
 Daniam solum, sed et magnam Suecia  
 partem continebat, crebras incursiones  
 in Romanas provincias facit, omniaque  
 terrore ac metu implere coeperunt.  
 Anno trecentesimo, septuagesimo et



Sexto magnam eorum turbam in  
 Thraciam cepit Valens Imperator. Hi  
 hi imprimis fuerunt, qui procedente  
 tempore plurimum ad evertendum impe-  
 rium Rom. confecerunt. Regnante  
 Theodosio Magno civitas Romana floruit.  
 Prudentissimas enim, ac fortissimas ille  
 Princeps Gothos indulgebant, hastinamq. in-  
 spectum refrenabat. At ejus successores,  
 infirmi, ignavi, avari et crudelis  
 imperatores invasionibus barbarorum,  
 undiq. in interiora imperii R. penetran-  
 tium, haud resistere potuerunt. Postremo  
 eo ventum est, ut Alaricus, Rex  
 Gothorum res, anno quadringentesimo  
 decimo Romanam vi expugnaret, et,

Italia a Roma directa, Hispaniaq,  
subiecta potentissimum ibi Westrogo,  
Gothicum regnum condere. Paulo post ingressus  
ille Theodoricus, Visigothorum rex, Italia  
in potestatem suam redacta, praedictae sibi  
constituit imperium, quod usq; ad Theodosiani  
imperatoris tempora durabat. — — —

Interca Britanniam Romani, quam  
per quadraginta saecula tenuerunt, abstinuerunt,  
ultra deservere, ad repellendum populorum  
septentrionalium impetum legionibus  
Britannicis una cum delecta milium  
in continentem evocatis. Mandata hoc pacto  
Romanorum praefidis Britannia a flore  
domestici militis spoliata, quam jam ante  
vires ejus sub Romanorum imperio  
vehementer afflictas fuissent, Piti

Scotiq; irruptione in provinciam  
 fertilissimam ex terra sterili, et omnium  
 rerum copia facta, misere depopulantur  
 eam, vastantq; Et si ad reprimendum  
 eorum impetum Britanni Vortigerum  
 regem creaverunt; is tamen, quum se hostibus  
 imparem esse intelligeret, omni etiam  
 a Romanis subsidio denegato, Anglos  
 contra eos vocavit, qui, ut fecerunt, in  
 australi Chersonesi Cambria parte  
 habitabant, cumq; Saxonibus, in Holsa-  
 torum finibus invidentibus se conjun-  
 gebant. Hi cum aliquot hominum  
 milibus, Slenghis et Sors duabus  
 subsidiis laborantibus quem venissent,  
 Scotos expellunt anno

a Christo nato circiter quædringentesimo  
 et quinquagesimo. Sed capte amicitate loci  
 terram in suam ipsi potestatem redigere in-  
 stituerunt, ac Britanni ipsi jugum imponere,  
 cui prægressando evocati antea fuerant.  
 Britanni, re cognita, quam importunos,  
 nimis socios ac iniquos ejicere e suis finibus  
 conarentur: bellum inter eos exortum est. Et  
 bello multa millia hominum ex patria  
 Anglo-Saxones evocaverunt, quæ sibi in  
 occupando ejus terra imperio præsto essent,  
 et ademerunt eorum ope Britanni Saxones  
 Orientalem primam insula partem.  
 Remane deinde per undecim annos australes  
 partes, quas veteres adhuc incolæ tenuerunt,  
 Fava pariter ac pestilentia, quæ in  
 Britanniam minorem rex Ladivalla,

Darus confugisset, Sarmes arrepto  
 tempore et occasione reliquas Britannica  
 Provincias ad unum omnes per vim  
 occupant: Wallia provincia cepta, quam  
 imperio montibus edita subigere haut po-  
 tere. — — —

Muni excursions et latrocinia  
 Normanorum brevis expedire in animo est.  
 Omnes homines, ex septentrione orientes  
 ab eis Normanni nominati sunt, quorum  
 terras depopulabantur. Inter hos unus,  
 merandus Dani, Sueci, Norwegi, alijs  
 Sili septentrionales populi nihil aliud  
 quam piraticam fecere. Ea enim  
 tempestate ars piratica quam minime  
 illi erant. Ipsi reges eam facie-  
 bant. Imo vero ab adolescentia in  
 ea insituebantur. Palibus na-

validis expeditionibus omnes fore  
 Europe gentes ab eis fuisse vexatas; imprimis  
 a dem eorum fecerunt Gallia vehementer  
 expedita est. Carolo enim regnante effusus  
 irrumpentes ingentem Gallie vastitatem  
 fecerunt. Sic in regno, crebris parti-  
 tionibus, prolixo ~~re~~ vacanteffimus debilitate,  
 tentum <sup>suorum</sup> ~~re~~ <sup>sub</sup> appelli predones ~~re~~ <sup>im</sup> ~~re~~  
 passat. Itaque postremo Carolo simplici  
 rege Neustriam Rolloni, Normannorum  
 duci concedere coacti sunt Epalli. Eam  
 provinciam de suo vicecomes nomine Nor-  
 maniam dixerunt.

Bella Danorum cum Germanis regibus,  
 ac imperatoribus praecipue temporibus  
 Caroli Magni, Ludovici III, deinde Henrici  
 Aucapis, et Ottonum gerebantur.  
 Guttorinus enim, ejusque prosuni

successores, nec non Haraldus primus  
 aequales fore Carolo Magno, et Ludovico  
 Pio fuerunt. Gormo autem, Haraldus secundus,  
 et Sueno Mervici ducis, & Thronung,  
 temporibus regnaverunt. Multe sunt  
 qui Gethorinum non regem Daniae, sed  
 tota regulum fuisse putant. Sicut  
 capite Caroli M. postulat. Hecum  
 inter eos exortum est, Saxonibus a Carolo  
 pseudomitis. Ne enim tributum, antea  
 Danis regi datum solverent, Saxones  
 nunc recusabant. Ferrum, flammamque  
 Carolo munitus est Danus. Sed  
 quum eum aggredi conaretur, insidias  
 obtinuitus est, cap a Formidoloso  
 hasta liberatus Carolo. Sed eo  
 bello Gethorinus famosum illud  
 vallum, Danawitki nominatum

ad defendendas regni fines contra  
 Germaniam extensus, cujus rudera adhuc hodie  
 extant circa Gattorpiam. Succedit ei  
 Helmungus, qui pacem cum Carolo Impero-  
 re componebat. Sed imperantibus Saxo-  
 nis regibus bellum inter Sinos, Germanosq,  
 renovatum est. Igitar Henricus Rucers  
 ad repellendas Danorum invasiones Marchia-  
 tum Mosrige condidit. Sed haud equo  
 animo intuebantur Dani, idcirco Marchionatum  
 quovis modo, sed frustra expugnare  
 tentabat. Gormo Grandaeus. Pastreus  
 Haraldus II. ita ab Ottone Magno in  
 angustias adductus est, ut non bello solum  
 abscipere, sed etiam ad Christianam  
 religionem se aggregare cogerebatur.



Sicut nunci mihi, Director Ex.  
 cellentissime, Auditores Spectatissimi!  
 de origine et antiquitate Danica historia  
 paululum loqui. —

Res gestae Danorum antiquissimas  
 temporibus referri per tempora omnia  
 non potuit. Omnia enim obliuiscuntur,  
 omniaque misceantur. — Res sunt factae,  
 quas Danici historici potissimum se-  
 quuntur. Prima facta auctor fuit  
 Saso Grammaticus, vir exquisitissima  
 doctrinae, qui anno millesimo, centesimo  
 septuagesimo et septimo Danicam histo-  
 riam scribere coepit, ac anno millesimo  
 octogesimo et sexto prosequere expedivit.  
 Primis Danorum res, ut Saso cum-  
 tendit, fuit Dan, qui anno

his millefimo nonagesimo et decimo  
 ab orbe condito regnasse, regnum Danica  
 nomen impasse dicitur. Deinde Nica,  
 laus Petrus, secunda secta auctor, antiquam  
 Danica historiam et Gothlandica monumenta,  
 "tis errore conatus est. Quod statuit, regnum  
 Danicum Noachi tempore esse conditum.  
 Sed omnes fere recentiores scriptores de  
 fide horum monumentorum jure dubitare.  
 Postremo Islandica conditi, imprimis autem  
 Thormodus Torfæus, tertia secta auctor,  
 de reformanda Danica historia cogitaverunt.  
 Si longam regum seriem ex antiqua  
 Danica historia exprimebant, contendentes,  
 illos reges, aut omnino non existisse,  
 aut regulos tantum singularum provin-  
 "ciarum fuisse, idcirco falso inter numerum  
 Danica regum numeratos esse. Itaque  
 initium Danicorum regum et

688

Odino ducebant. Is accitimus,  
ac fortissimus vii magno cum exercitu  
ex Scythia venisse, ac, omnibus septen-  
trionalibus populis perdomitis, regnum  
postea filius, amicorum, dispersisse fertur.  
Qua quidam ditione Skjoldus filius  
Daniam accepit. — —

Opera etiam praedictum est, antiquam  
Danorum religionem, leges, et mores  
breuiter attingere. —

Antiqua septentrionalium gentium  
religio est Mythologia, cuius conge-  
stionem illi Eddam nominabant.  
Eddam. Aere Deor, quos Germani sunt  
venerati, coluerunt. Inter hos pra-  
ecipue Odinus seu Wodanus, Thorus  
Thyr, et Frega connumerantur. Antiqui  
septentrionales populi cereuisia, laribus  
praeter ceteris delectabantur, deoque

credebant, coelo receptos laedo, cerevisias  
 posse largissime. Quia duplex domesticum  
 bonorum, duplicemq; locum malorum son-  
 uabant. Altera beatrum sedes - Valhalla  
 appellabatur; altera - Gimle; in quam autem  
 nemo nisi qui acceptis ab hoste vulneribus  
 mortuus est, perveniri poterat. Idem  
 verius ad confirmandam hanc opinionem  
 priusquam decepsit, sibi ipse vulnus inflixisse  
 factus. Primum mortui concremati sunt;  
 post Dani Mykillaði imperium sunt  
 tumulati. Inde ille penitus Brunnaul-  
 hic Pahaugrand nominabatur. —  
 Mirum sane videtur, veteres tam sa-  
 pientes instituisse leges, quam tamen  
 illis temporibus omnes adhuc homines  
 rudes et insensu essent. Sic, ut aliquos  
 addam, quodam cege sanciebatur

Ogo.

virginem non cogi posse, viri nuber  
Matreca scribatur, utriusque virtutem  
aporem ducere oportere. Deinde fecit  
idem aliam legem marito adulterum  
in thoro cum conjugis deprehensum capere,  
ut licitum erat. Porro feruus mentis  
libertatem adsequi patuit, et is tantus  
nobilis, qui virtute egregia in bello  
civilem, eques factus est. — Primus  
legislator septentrionalium populorum  
Gutho 1. fuit, cui cognomen spaci-  
ficio inditum est. Restus autem  
belligerus nominaretur. Longe enim  
hic potentissimus rex Danie, Suecia  
Norvegia, Britania, Hibernia  
et finitimarum provinciarum tenuit  
imperium plane, ad ejus fines

ab Oriente Scythia, ab Antiochia Rhenus  
terminaret. Vandalis (quorum sedes  
nunc Pomerani et Megopolitani incolunt)  
Vendominis, primus regis Vandalorum  
nomen adfuisse perhibetur. —

Pisii. Sani totum se in navigatione  
collocabant. Inde antiquissimis temporibus  
piraticis validiores opum quam  
patris fuerunt. Memoro praedictum  
est, iam Regem Lubtoli aetate  
usque in mare mediterraneum navales  
fecisse expeditiones. Et legimus etiam  
Iulianus I. de praedatis navibus  
novum sancitum est.

---

*[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]*